

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 4 LISTOPADA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— Wilno —

Dnia 29go października przeszłego miesiąca Imperatorski Wileński Uniwersytet z żalem postradał jednego ze znakomych Członków swoich, w osobie zesłego Profesora Literatury Polskiej *Euzebiusza Słowackiego*. Wołyń był jego oyczyzną. Obdarzony od natury niepospolitemi zdolnościami, po odbyciu nauk początkowych w szkołach Krzemienieckich, przez własną pracę ukształcił sam sobie smak doskonały w naukach pięknych, zaszczerpił i rozwinął ten szacowny talent, który przed kilką laty dał go poznać tak chlubnie Uniwersytetowi Wileńskiemu, i posłużył mu do osiągnięcia drogą konkursu wakującej naówczas w Uniwersytecie katedry Literatury Polskiej. Słowacki winien był wszystko pilnemu udoskonaleniu swego talentu i niezmordowanej pracy swojej. Winien był wszystko sobie samemu. Liczne rękopisma, które zostawił, zawierają szacowny zbiór prac jego uczonych, we względzie Literatury Ojczyzny. Przestał żyć w roku czterdziestym drugim wieku swego, właśnie w tej porze; kiedy się zaczynał cieszyć korzyścią trudów około nauki poniesionych. Wątpliwie z przyrodzenia zdrowie nie wytrwało przeciw namiętnemu nałogowi pracy umysłowej, do której się w ostatnich nawet chwilach zbolełego długą niemocą życia, iak do osłody cierpień swoich uciekał. Zostawił po sobie żal najszczerszy w sercach krewnych, przyjaciół i młodzi litewskiej, ubogaconej plonami jego nauki, zostawił szacowną pamiątkę słodyczy swego charakteru, przyjemności w towarzystwie, i szlachetnych uniesień cnoty, które piękną jego duszę zdobiły.

S. Petersburg dnia 19. Października

Wczoraj gwardya Cesarska konna, składająca się z półkow: gwardyi konnej, kawaler-gardow i artyleryi konnej, weszła do tutejszoy stolicy. Xże *Dymitr Golicyń*, Jenerał iazdy, spotkał ie i stanął na ich czele. Powszechnie wzbudziła zadziwienie licznych widzów prawdziwie bohaterką postać wojsk tych, które po trudach tak długiej wojny ukazały się w pośróżd nas, ozdobione laurami zwycięstwa.

(*le Conservateur*)

Dnia 21. Października

W rocznicę narodzin Najiasniejszoy Cesarzowej Jeymości, *Maryi Teodorowny*, to jest dnia 14 t. m. szlachcic *Eugeniusz Naumow*, radość swą szczególniejszym oznaczył sposobem. Przesłał on do Komitetu, przez Jego Cesarską Mość, dnia 18. sierpnia ustanowionego, obligacyą z kuponem, wydaną mu z Komissyi umorzenia długów Państwa, na 1,000. rubli srebrem, z procentem za rok 1813, 180 r. ass: wynoszącym, na rzecz kalekich Sztabs i Ober Officerow z ostatniej pamiętnej wojny. O tak chwalebny czynku *P. Naumowa*, Komitet doniósł Jego Cesarskiej Mości.

Archangelsk, dnia 25 września.

W przeciągu przeszłych miesięcy, lipca i sierpnia, przywieziono do tutejszego portu różnych zagranicznych towarów więcey, iak na 500,000 rubli; wyszło zaś w miesiącu lipcu towarów krajowych więcey, iak na 1,500,000. (P. P.)

Łubny dnia 16 września.

Obchodzona tu z wielką uroczystością Imieniny

Cesarza Jeymości: a na godne uczczenie dnia tego, zrobiono składkę na rzecz edukacyi rubli 1443, do której niewiadoma osoba 50 rubli przydała, nadto szlachta tutejszego powiatu, uchwaliła na tenże cel 2500 rubli. (P. P.)

Kazań dnia 20 września.

W dniach 6 i 8 t. m. przechodziły przez miasto nasze znaczne oddziały ienców francuzkich, do oyczyzny swęj powracających. (P. P.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 26go Października.

W. Xiężna Rossyyska, *Katarzyna*, Xiężna *Oldenburska*, nie pojechała do *Wegier*, dokąd N. Cesarz Jmć Rossyyski dnia 24 późno w wieczór wyjechał

Dnia wczorayszego iedził W. Xiążę Jmć *Konstanty* do *Stokerau*, dla oglądania tamtejszoy C. K. Kommissyi mundurów.

N. Król duński, iedził wczora do *Klosterneuburgu*, dla oglądania sławnego tam opactwa.

Dnia 27 października.

Z powodu przypadley dnia wczorayszego rocznicy urodzin N. Cesarzowej, matki N. Cesarza *Alexandra*, obecna tu N. Cesarzowa Rossyyska, z WW. Xiężniczkami Rossyyskimi przyjmowała powińszowania Dworu Rossyyskiego i Szlachty Rossyyskiej.

W wieczór Poseł Rossyyski *Hrabia Sztachelberg* dawał bal, który N. Cesarzowa Rossyyska, W. Xiężna *Marya*, W. Xiążę *Konstanty*, Królowie duński i wirtemberski, tudzież Arcy Xiążęta i wszyscy znajdujący się tu Xiążęta, obecnością swą zaszczerpić raczyli.

— Cesarzowa Jeymość Rossyyska raczyła temi dniami odwiedzić tutejszy dom weteranów, gdzie rozkazała sobie wszystkie mieszkalne okazać pokoie. Taż Monarchini zwiedzała szpital i dom wychowania sierot wojskowych; wybadując się z największą łaskawością i troskliwością, o sposobie utrzymania weteranów i ich rodzin. W sali, w której są umieszczone popiersia wielkiej liczby wodzów, pod których sprawą, wojownicy austriacy od naydawniejszych czasów sławę dla swego oręża zjednali, zatrzymała się N. Pani, i z widocznym ukontentowaniem przypatrywała się wizerunkowi jednego ze swych przodków, Xiążęcia *Łudwika Badeńskiego*, zdobiącego ten świetny poczet bohaterów *Austrii*. W kilka dni później, tak chlubnym i pamiętnym, dla miejsca tego odwiedzeniu, przesłała N. Pani, przez ręce Marszałka *Hrabiego Ditrichsteina* do Administracyi domu weteranów 100 czer. zł. w złocie.

— Król Jmć Duński, ostatniey niedzieli z licznym orszakiem znajdował się na mszy w tutejszym ewangelicko-luterskim kościele: co już wprzódyy NN. Królowie Pruski i Wirtemberski uczynili. Radczy Konsystorza *Wächter* i *Glatz* mieli zwyczajne wtedy kazania, których NN. Monarchowie z pilną uwagą słuchali.

— Powiadają, iż NN. Monarchowie poiutrze z *Wegier* do tutejszoy powrócą stolicy.

— Przybyli do tutejszoy stolicy: Xiążę i Xiężna *Argylle*, z *Londynu*; *Wilhelm Pole Wellesley*, Członek parlamentu angielskiego, z *Londynu*; *Hrabia Loba de Silveria*, Poseł portugalski ze *Sztokolmu*; *Fra-*

Hip Xiążę Löwenstein - Wertheim z Frankfortu nad Menem; Hrabia Malachowski z Warszawy.

Dnia 29 października.

Jenerał piechoty Hr. Frankemont i Jenerał Major Reuffer, oba woysk Królestwa Wirtemberskiego, wczora ze Stutgardu tu przybyli.

(z Gaz. Oestr. Beob.)

Haimburg, dnia 26 października.

Dnia 24 t. m. przybył tu N. Król Pruski o godzinie 10ey przed południem, wysiadł w domu pocztowym, gdzie miał śniadanie. Dowódzca stojącego tu korpusu Minerów, Podpółkownik Kawaler d'Hattonziera z oficerami tegoż korpusu, w zupełny paradzie, przed domem pocztowym na czele uszykowanych kompanii, tudzież Członki Magistratu i Obywatele miasta, przyjmowali N. Gościa. Około godziny 6ey wieczorem przybył Gubernator woieny, Marszałek, Xiążę Wirtemberski, dla przyjęcia N. Cesarza Jmci Rossyyskiego na granicach gubernii. Wystrzał działowy uwiadomił publiczność o zbliżeniu się N. Gościa, który o północy tu przybył. Miasto gustownie było oświecone. Naywspanialszy czyniły widok, umyślnie na to zdarzenie wystawiona brama tryumfalna, i pałac Hr. Felnerisch.

Ze Lwowa, dnia 1 Listopada.

O przybyciu Najiasniejszego Cesarza Rossyyskiego do Wieliczki, i przyjęciu go tamże, przysłano nam temi dniami do umieszczenia następujący artykuł:

„Dnia 17go września r. b. przybył Arcy-Xiążę Józef, Palatyn Węgierski, w towarzystwie W. Marszałka dworu Hrabiego Spari, Adjutanta Jenerala Bekesa i Rotmistrza Czokany do Wieliczki, i nocował w zamku. Nazajutrz oglądał w kopalniach solnych poczynione na przyjęcie N. Cesarza Rossyyskiego przygotowania; powziął także wiadomość o poczynionych, zewnątrz kopalni, urządzeniach, i wyjechał dnia 18go września po południu z orszakiem swoim do Podgórza, dla powitania N. Cesarza Rossyyskiego. Monarcha ten przyjechał do Krakowa dnia 23go września około godziny 10tej zrana, gdzie się bardzo krótko zabawił. Potem przybył na prom, będący na Wiśle, gdzie go oczekiwał i powitał Arcy-Xiążę Palatyn. Najiasniejszy Cesarz udał się do Podgórza, i przyjął od Arcy-Xiążę Palatyna zaproszenie zwiedzenia kopalni solnych Wieliczki. Dnia 25go września około godziny pół do 11tej, zwiastowały wystrzały ustawionych na wzgórzach Wieliczki moździerzy, przybycie Jego Cesarskiej Mości. Ludzie pracujący w kopalniach i cechy z chorągwiami, stojący na ulicy krakowskiej, przy wchodzie do Wieliczki, tudzież Urzędnicy miejscy, pozdrowili N. Monarchę okrzykiem: „Niech żyje Cesarz Rossyyski!“ Przy czém dał się słyszeć odgłos wszystkich dzwonów. Na rynku przed zamkiem stał szwadron jazdy półku Vincent z muzyką, a na placu przed bramą zamkową stała uszykowana kompania pieszego półku Kaurica, przeznaczona na straż honorową. W samym zamku, aż do wschodów, stali we dwóch rzędach Urzędnicy Administracyi solney.”

„Wjazd N. Cesarza odprawił się w następującym porządku: Koniuszy solny iechał konno na czele orszaku; za nim iechało dwóch trąbiących Krakowskich postylionów, i czterech urzędników pocztowych; za nimi postępował oddział lekkiy jazdy półku Vincent, a za tym szedł ściokonny powóz Cesarza, w którym siedział N. Monarcha z Arcy-Xiążciem Palatynem; za nimi iechali w pojazdach i konno Jenerałowie i Sztabowi oficerowie Rossyyscy, i inni goście z Krakowa. Feldmarszałek Porucznik Koller, Radca Nadworny Baron Baum, Przełożony Salin, C. K. Radca gubernialny i Dyrektor przedaży soli Ferenberg, tudzież Assessorowie solni powitali N. Cesarza, gdy wysiadł w zamku; Arcy-Xiążę Palatyn zaprowadził Monarchę do przygotowanych dla niego pokoiów.”

„Po krótkim pobycie w zamku, gdzie mappy

kopalni przezierano, raczył N. Cesarz udać się w towarzystwie Arcy-Xiążę Palatyna, Feldmarszałka Porucznika Kollera, Jen. Bekesa, kilkunastu Rossyyskich Jenerałów i Adjutantów, Rady nadwornego Barona Bauma, przełożonego salin i wielu innych obcych gości do kopalni, po 267 zupełnie oświeconych wschodach; i spuścił się w głąb, nowym, 20 sążni głębokim oknem Franciszka, udając się przez kilkanaście jarzącym światłem oświeconych, i w różne ozdoby przybranych szachtów, wschodów i przykosów do 30 sążni wysokiego przykosu. W nim znajduje się 4 sążnie głęboka woda solna, w kształcie jeziora, a na niej prom do przewożenia się. N. Cesarz kazał wojskowej przygotowane w górze czterofrontowe ognie sztuczne, w środku których widać było Cyfrę Jego Cesarskiej Mości; z przodu tego przykosu dano nową szachcie za najwyższym zezwoleniem imię Cesarza Alexandra, które natychmiast przezroczyście oświecone zostało. Na drodze, gdzie kończy się okno Franciszka, aż do wyż pomienionego przykosu, pokazywano, przy zupełnym oświeceniu w różnych przestworach, szachtach i przykosach, wydobywanie soli rozmaitemi sposobami i pakowanie onejże w beczki. — Ztamtąd udał się N. Cesarz tą samą drogą przykosem Michałowickim (w którym przy odgłosie muzyki wojskowej, pokazał się oświecony ogród z perspektywą i stosownym napisem) do przykosu Łętowskiego; gdy Monarcha doń wchodził, zabrzmiały kotły i trąby, a muzyka wojskowa przegrywała. W tyle tego, suto oświeconego przykosu, w którym znajdowało się 6 pałków, z różnymi oświeconymi figurami solnymi, wystawione były oświecone łuki tryumfalne; w środku których widać było w przezroczu napis z podziękowaniem za łaskawé odwiedziny. N. Cesarz raczył posilić się nieco potrawami i napojami, które w tym przykosie na dwóch długich stołach zastawione były, i opuścił po 5ciogodzinnej bawieniu się tą solną kopalnią, kazawszy sobie wywindować oknem Danielowickim, gdzie mu czyniono też same honory, iak podczas przybycia iego do Wieliczki, z kąd N. Monarcha w dalszą puścił się podróż. Liczba obcych gości, którzy Jego Cesarskiej Mości do kopalni solnych towarzyszyli, wynosiła blisko 800 osób. (z Gaz. Lwow.)

W E G R Y.

Presburg dnia 28 października.

Magistrat tutejszy z wielkim pośpiechem robi przygotowania do przyjęcia Cesarza Jmci, Króla naszego, który z NN. gośćmi swoimi, dzisiejszego wieczora do naszego miasta ma przybyć. Zdarzenie to ożywia wszystkich mieszkańców Presburga, którzy mają stać się szczęśliwymi widzami Monarchów, oswobodzicieli Europy, dawców pokoju i szczęścia ludóm. (z Gaz. Oestr. Beob.)

B U K O W I N A.

z Czerniewic d. 26go października.

Dnia 19go b. m. zjechał tu Metropolita Serwiiński; nazajutrz przyjechało 2 Serwiińskich Jenerałów. Dnia 24 b. m. zjechał tu o godzinie 8mej zrana sławny z powstania Serwiińskiego Jerzy Petrowicz (Czeruy), teraz Rossyyski Xiążę i Jenerał. Odwiedził on tutejszego starostę cyrkulowego i Radcę nadwornego W. Placera, tudzież C. K. Jenerala Lenka. W godzinę odwiedzili go ci nawzajem. Xiążę ten miał sobie daną straż honorową; wyjechał zaś tegoż samego dnia po południu na Chocim, a potrzebuje w podróży 52 koni. (z Gaz. Lwow.)

N I E M C Y.

(z Gaz. Berlińskiej)

Minister Hannowerski Hr. Münster w podanym d. 12. t. m., Austriackiemu i innym w Wiedniu obecnym Ministrom nocie wyraził: „Xiążę Regent Prowincye Hannowerskie na stopień Królestwa wyniósł, i przyjął tytuł Króla Hannowerskiego, dla panów tego kraju. Gdy przyjęto zasadę, iż podług traktatu Paryzkiego Państwa niemieckie niepodległemi, i przez

związek federacyjny połączonemi bydź maia; tytuł więc Elektora nie byłby stosowny. Wiele Państw niemieckich są tego życzenia; dali już tego przykład inni Elektorowie, iak Wirtemberski; kraj więc tak znaczny, iak *Hannover*, nie może zostać Elektorstwem. — Mówią, iż z *Niderlandów zjednoczonych* má się utworzyć królestwo *Belgickie*, a *Hessen-Cassel* będzie Wielkiem Xięstwem; Niemcy zaś przestają bydź państwem elekcyjnym.

— Od brzegów *Menu* pod 20 października donoszą, iż W. Xiążę *Badenski*, za odstąpienie niektórych krajów na téj stronie *Renu*, otrzyma wynagrodzenie na drugiey stronie teyże rzeki.

— Jedna z gazet, mówi ryski *Zuschauer*, umieściła, iako pogłoskę: „Król Duński ustąpi dla *Anglii* wyspy: *Zelandyą*, *Fionią*, i t. d., a za to otrzyma *Hannover*, który z *Holsztyńskim*, *Sleświckim*, *Jutlandyą* i *Hamburgiem*, utworzą nowe królestwo *Hannowerskie*. „

Erlangen dnia 21 października.

(z *Gazety Ryskiej*)

W liście z *Wiednia* odbieramy następującą nowinę. „Dnia 14. października *Hannover* otrzymał dostojność Królestwa, a *Hessyą* tytuł W. Xstwa. Przestają bydź Elektorowie: Cesarz niemiecki nie będzie wybierany: szczególne państwa są udzielne; Konstytucya, we względzie stosunków zewnętrznych, łączy wszystkie państwa niemieckie w jeden związek federacyjny, w którym naywyższą głową pierwszeństwo trzyma, Miasto związkowe będzie mianowane. i t. d.

z *Drezna* dnia 14. Października

Nayiasniejszy Cesarz wszech *Rossy* ozdobił małżonkę wielkorządcy *Saxonii* Xcia *Repnina*, Orderem Świętej *Katarzyny*, którego ozdoby przesłała iey N. Cesarzowa (Matka), iako wielka Mistrzyni tegoż Orderu, z następującym własnoręcznym listem:

Xżna *Barbaro Alexieionna!* Wdówod szczególney *Naszey*—ku wam przychylności, ceniąc oraz zasługi małżonka waszego, z przychyleniem się Cesarza ukochanego Syna *Naszego*, przypuściliśmy was do Towarzystwa Orderu Świętej męczenniczki *Katarzyny*. Przesyłając wam do noszenia znak onegoż, zostaiemy ku wam łaskawie przychylną. Ban w *Tauryckim* pałacu dnia 30. Sierpnia 1814. *Marya*.

— Założona tu będzie medyka chirurgiczna Akademia, z ośmiu Professorow złożona; Akademia zaś kunsztów lepiéy zastosowane otrzyma urządzenie. Uważają to, iako zapowiednią przeniesienia Uniwersytetu *Wittenberskiego*, który w rzeczy samey w *Dreźnie* znalazłby obfitsze źródła pomocy. *Wittenberg* zaś ma zostać twierdzą, do czego jest przydatniejszym, aniżeli *Torgawa*. Opera i teatr *Dreński* poddane są pod Administracyą rządową: dyrekcyą zaś nad niemi poruczono Sekretarzowi Archiwum *Winklerowi*, znanemu, iako Autor, pod nazwiskiem *Teodora Hella*. — Sieroty po mieszkańcach kraju, *Ercgebirge* zwanego, wliczbie 300. opatrzonemi już zostały; pozostające zaś 80. wychowywane będą w *Dreźnie*, *Dyppoldswaldzie*, *Pilnic* i *Grynbergu*, pod dozorem dam dobroczynnych. Wgórney *Luzacyi* iest ieszcze 440 sierot do opatrzenia. (z *Gaz. Berlin.*)

INDYE ZACHODNIE.

Królestwo Haiti.

Dziennik Paryski podał następujący wyciątek z *Kalendarza Królestwa Haiti*.

Familia Królewska: *Henryk* Król *Haiti*, namaszczony i koronowany dnia 2go czerwca, 1811 w *Cap-Henri*; małżonka jego *Marya Ludwika*, Królowa *Haiti*. NN. Królestwo maia czworo dzieci, dwóch synów; Królewic następcą tronu i Xiążę *Jakub Wiktor Henryk*; i dwie córki: *Emethysta* (*Madame premiere*) i *Athenais Henryetta*.

Xiążęta i Xiężne krwi: Xiążę *Noele*, brat Królowy; małżonka jego *Madame Celestine*; Xiążę *Jan* synowiec Królewski i *Maryi Augustyny Chaney*, wdowy po zmarłym Xięciu *Gonaives*:

WW. Urzędnicy Królestwa: Xiążę *Noele*, jeneralny Półkownik gwardyi; Xiążę *Jan*, W. Admirał; Marszałkowie: Xiążę *Eugeniusz*, Duc na *Môle*; Xiążę *de Limbé*; Xiążę *de la Grande-Riviere*, Xiążę *St. Marc*, Xiążę *Fort-Royal*, Margrabią *de l' Avalasse*; Xiążę *de Plaisance*, i Xiążę *Artibonite*.

Ministerium: Xiążę *de Limbé*, Minister wojny i marynarki; Hrabia *de la Taste*, Minister skarbu i spraw wewnętrznych; Hrabia *Limonade*, Minister stosunków zewnętrznych i Sekretarz Stanu; Hrabia *Terre-Neuve*, Minister sprawiedliwości.

WW. Urzędnicy Koronni: Arcybiskup, Xiążę *de l' Anse*, W. Jalmużnik Królewski (iest to Oyciec *Bréle*, były Kapucyn z *Douai*); Xiążę *Noele*, W. Podczaszy; Xiążę *Jan*, W. Kuchmistrz; Xiążę *Fort-Royal*, W. Marszałek Dworu; Xiążę *Plaisance*, W. Podkomorzy; Baron *de Montpoint*, W. Koniuszy; Xiążę *de la Grande-Riviere*, W. Łowczy; i Baron *Sincard*, W. Mistrz Obrzędów.

J. K. Mość postanowił godność szlachecką dziedziczną; prócz wyżej pomienionych Xiążąt iest ieszcze czterech innych: *Rouanez*, Xiążę *Morin*, który po swoim oycu nastąpił; i trzech nowo mianowanych, to iest: Hrabia *de Mirebalais*, Xiążę *de l' Avancé*; Hrabia *de la Bande du Nord*, Xiążę *Marmelade*; i Hrabia *de l' Avance*, Xiążę *Dondon*. Król już mianował 20 Hrabiów, 39 Baronów i 11 kawalerów.

Król Jegomość ustanowił także order wojskowy, który uposażył funduszem, czyniącym rocznego dochodu 300,000 fran. W kalendarzyku nadwornym znajduią się imiona WW. Urzędników, Komandorów i Kawalerów tego orderu.

Dwór Królewski składa się z wyżej pomienionych WW. Urzędników Kórony. J. K. Mość posiada trzy pałace i ośm zamków, do których znakomite osoby na gubernatorów mianowane zostały. Tu następuje wyszczególnienie Szambellanów, Koniuszych, &c. &c. Baron *de Proix* iest Guwernerem paziów.

Królowa má iedną Jalmużnicę, *Jean de Dieu Gonzales* (rodem z *Hiszpanii*); iedną Damę honorową, Małżonkę Xięcia *Jana*; iedną Damę stroiów, Małżonkę Xięcia *Noele*; dwanaście Dam pałacowych; iednego Kawalera honorowego, którym iest Xiążę *Terriere-Rouge*; dwóch Szambellanów; czterech Koniuszych; Paziów; i iednego Sekretarza prywatnego.

Dwór Xięcia następcy składa się tylko z sześciu osob wysokiey dostojności, między którymi się znajduią, Guwerner, Xiążę *Noele*, i dwóch nauczycieli. Królowy nie mają ieszcze żadnego dworu. Hrabini *Douanaminthe* iest guwernantką Xiężniczki *Emetysty*; a Hrabini *Terriere-Rouge* guwernantką Xiężniczki *Athenais*.

Królewski dwór wojskowy składa się z Korpusu artyleryi konney, ze dwu kompaniy gwardyi bokuwéy, trzech kompaniy jazdy lekkiey i iednego pułku gwardyi *Haiti*.

W Sztapie głównym wpiennym, którego Naczelnikiem iest Xiążę następcą tronu, znajduie się 6 Marszałków; 18 Jenerałów Poruczników; 15 Marszałków pólnych i t. d.

Kościóły nie są ieszcze opatrzone osobami. Rząd przyjmuie wszystkich duchownych, którzy, starając się o to, przynoszą świadectwa dobrych obyczajów. J. K. Mość uwiadomił Papieża o swoim wstąpieniu na tron, i prosił J. Świątobliwości o bullę, w celu ustanowienia Arcybiskupstw i biskupstw. W *Cap Henri* znajduie się Trybunał naywyższy, do którego należą sprawy appellacyjne.

Prócz Akademii muzycznej, znajduie się w *Cap-Henri* teatr Królewski, którego pierwszym Dyrektorem iest Kawaler *de Cincinnatus-Leconte*, pierwszy Szatny Królewski. Drammatyczni aktorowie i aktorki, którzy się amatorami i amatorkami zowią, graią dla zabawy NN. Królestwa i dla wydoskonalenia sztuki. Między aktorami znajduie się także Baron *de Cadet-Antoine*, a na czele aktorek iest Hrabini *de Rossiérs*.

Co czwartek zbiera się kompania u dworu. Xiężnom i żonom duków siedzieć wolno na taboretach, innym zaś Damom tylko na składanych stołkach. Nie wolno mówić do Króla, ani do Królowej, nie otrzymawszy wprzód pozwolenia od W. Mistrza obrzędów. Obrzędy dworu Haiti nie pozwalają witać się z drugimi w przytomności Królestwa.

Między oddzielnymi królewskimi są także PP. *Leandre, Azor, Figaro*, i t. d.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

(z *Gazety Ryskiej i Berlińskiej*)

Nie była prawdziwą tą pogłoska, iż Nadzwyczajny Posel Neapolitański na Kongres przyjęty nie był. Prócz zwyczajnego Posła Króla Neapolitańskiego przy Dworze Wiedeńskim, od kilku już miesięcy, żaden inny publicznie się tu nie ukazał.

— Dnia 10go października wzmocniono straż w Pałacu *Tuilleryjskim*.

— Minister francuzki *Xiążę Tailerand* szczególniej ma obstawać za przywróceniem Króla Saskiego.

— Rząd amerykański daie za każdego pojmanego anglika 200 dolarów nagrody.

— Na 31 października mają się zebrać Stany na Sejm do *Hagi*.

— Król *Ferdynand* Posłowi angielskiemu w Madrycie dał przywilej na tytuł familijnego poselstwa.

— Powiadają, iż jeszcze jedno Xięstwo do monarchii Pruskiej przyłączone będzie.

— Jenerał saski *Lecoq*, za wdaniem się Jenerała *Kleist*a, z więzienia w twierdzy uwolniony miał zostać.

— Mówią, iż wyszedł rozkaz aresztowania *Karnota*.

— *Taillerand* do *Paryża* ma powrócić, a miejsce jego inny Posel zajmie.

— Po audyencji, którą miał *Xiążę Esterhazy* u Króla Neapolitańskiego, dostrzeżono wielką niespokojność na twarzach familii królewskiej.

— Do *Genui* jeszcze przybył korpus wojska angielskiego; także anglicy *Spezzia* utwierdzają. Lord *Bentinck* z familiją swoją do *Palermi* powrócił.

— Król sardyński ma utrzymywać 40,000 wojska; ogromna liczba w stosunku do wielkości jego kraju. *Neapol* utrzyma 60,000.

— Jeszcze dnia 19 października *Xiężna Wallii* znajdowała się w Medyolanie: ostatnie dni pobytu swojego poświęciła oglądaniu tam zbiorów dzieł sztuk pięknych.

— Otwarcie Parlamentu w *Palermo*, które nastąpić miało dnia 5 t. m., za odebraniem wiadomości o śmierci Królowej sycylijskiej, do 22go odłożone zostało.

— Gazeta Francuska umieściła obszerną prośbę, podaną Kongressowi Wiedeńskiemu, przez Kawalerów *Sgo Jana Jerozolimskiego*. Treść iey ważniejsza jest następująca: „Zakon Sgo Jana Jerozolimskiego, prosi Sprzymierzone Mocarstwa o swój był dawniejszy. Sam udzielny, wzywa sprawiedliwości i wspaniałomyślności Monarchów; duchowny razem i wojskowy Zakon udaie się do religii NN. Władców Chrześcijaństwa, którzy niedawno uzbroieni byli dla odzyskania cywilizacyi, a teraz zebrałi się w pokoiu, dla jeyże utwierdzenia. Zbliża się z zaufaniem właściwem Zakonowi, bez boiaźni i nagany; który zawsze przyjaciel wszystkich Mocarstw, a nigdy ich nieprzyjaciel, przez długi czas swego bytu walczył za sprawę wszystkich, nigdy zaś nie służył dumie jednego. Ustalony miłością ludzi, uporządkowany religiją, wslawiony mężstwem, wziął początek jeszcze w owych obozach, w których pod chorągwią Krzyża łączyli się Królowie i ludy, dla obrony Chrześcijaństwa. Był on ostatnim świadkiem owych pamiętnych przedsięwzięć, i niejako pomnikiem, ukazującym filozoficznej Europie, sławę i cnoty Europy Chrześcijańskiej. Teraz zakon, na tych samych wspierając się prawach, udaie się do NN. potomków tych samych Monarchów,

i w tych samych okolicznościach, chcąc być swój odzyskać, w nowej krucyacie, która z tych samych powodów przedsięwzięta, z takim mężstwem, zgodą i pomyślnością do skutku przyprowadzoną została. Zdaie się zaiste, iakby było iego przeznaczeniem, mieć udział we wszystkich wielkich wojennych i religijnych epokach Chrześcijaństwa. Nieszczęścia, które pociągnęły za sobą upadek Zakonu *Sgo Jana*, wiadome są całemu światu. Pasma bezprzykładnych przypadków, poddało w moc Chrześcijańskiego i przyiacielskiego Mocarstwa wyspę, która tak długi czas była przedmurzem Chrześcijaństwa przeciw niewiernym, a którą oni, pomimo wszelkich usiłowań, iey walecznym obrońcom wydrzć nie zdołali: wyspę, ostatni przytułek owych szlachetnych kawalerów, których kolebką była obiecana ziemia; wyspę krwią ich skropioną, użyżnioną ich pracą, na której wszystko wskazuje dobrodzieystwa oycowskiego Rządu, i przypomina cudowne dzieła bohaterskiego mężstwa. Tak święte prawa do własności, tak dowiedzione prawa władztwa, nie mogą być zaprzeczonemi, lecz polityka wyciąga ofiary, a Zakon *Sgo Jana*, gotów zawsze poświęcić się dobru *Europy*, lubo z żalem opuszcza tę drogą ziemię, gdzie spoczywają popioły tylu iego dzieci i Bohaterów; prosi Mocarstwa o przytułek i gdzieby zebrał szczątki swego ustanowienia, którego powrotu zarówno religia, iak polityka wymaga. Wyspa, którąby można dać Zakonowi, iako wynagrodzenie za to, co opuścić iest przymuszonym, iak się zdaie, nie mogłaby być inną, iak *Korfu*, do której żadne Chrześcijańskie Mocarstwo nie rości prawa, a której oddanie Kawalerom Świętego *Jana*, zapewniłoby *Europie* trwałość i niepodległość Zakonu; Anglii zaś prawne i spokojne posiadanie iey drogiego zdobycia. — W dalszym ciągu, Zakon ofiaruje wszelkie usługi, do iakich iest zdolnym ze swojego przeznaczenia. — „Lecz, dalsze wyrazy prośby, są wyższe i ważniejsze względy, które nie mogą uść przed pełną przezornością mądrością Rządów Mocarstw sprzymierzonych. Od jednego do drugiego końca *Europy* czuli Monarchowie konieczność wzbudzenia znowu ducha, który ten Zakon Szlachty utworzył i ożywił; czuli potrzebę wzmocnienia go i rozszerzenia, ażeby tę prawdziwie społeczeńską Instytucją stawić można przeciwko tajnym Towarzystwom, których zamiany tchnące zniszczeniem tak są wiadome, a których środki działania tak niedościgną są tajemnicą. W tym zamiarze Panujący rozmnażali wszędzie zakony rycerskie, ażeby godności Królewskiej, nowe stawić podpory, ażeby zgromadzeniom społeczeństwa nowych dać obrońców. — Kończy się prośba następującemi wyrazami: „Możeby nie było rzeczą niepodobną, wskazać zakonowi Świętego *Jana* mniej określone i powszechniejsze przeznaczenie, gdyby go połączone z innemi narodami i większą liczbą rodzin, aby go tym sposobem uczynić środkiem ogólnego związku szlachty. i t. d.

— Godna iest rzecz uwagi, mówi gazeta *Bamberska*, iż w jednymże czasie z Kongresem politycznym w *Wiedniu*, Astronomowie swój mają odprawić we *Włoszech*. Wiele sławnych Astronomów udaie się do *Genui*, mając zamiar na okęcie neapolitańskim do *Neapolu* płynąć, w celu znajdowania się na poświęceniu obserwatorium, ze szlifowaney lawy tam wystawionego. Sławny też *Piazzi* z *Palermi* tam przybędzie. Czyni to zaszczyt Niemcom, a szczególniej *Bawarczykom*, że na nowym tém obserwatorium, po większey części, instrumenta wynalazku *Reichenbacha* ustawione być mają. Po tém obchodzie ma nastąpić Astronomiczny Kongres we *Florencyi*. A tak, razem z nowym urządzeniem politycznego stanu *Europy*, razem z nowemi prawami równowagi Państw, ich swobodnego i szczęśliwego ruchu, połączone będzie sprawdzenie rachunków owych praw odwiecznych, którym ruch powszechnego świata iest poddany. (z *Gaz. Oestr. Beob.*)

W I A D O M O S C I K R A J O W E.

Лишовскій Господинъ Военный Губернаторъ, ошмѣнивъ положеніе Виленскаго Губернскаго Правленія, учиненное и опубликованное безъ Его согласія, чтобы шажущіяся Обыватели минуя установленный порядокъ неподавали прямо къ Нему жалобъ, дабы шѣмъ по напрасну незашруднять Его; спѣшимъ симъ извѣстить: что онъ по прежнему всегда принимаешъ подаваемые Ему прошенія, и что за шрудъ себѣ нешпаваляемъ выполнятъ свой долгъ, доставленіемъ каждому законнаго покровишельства по званію Его и на основаніи того, Всемилосшивѣйшаго участія, которое Его Императорское Величество шво брашъ изволилъ въ благоденствіи и шашти обывателей Вилны, и Виленской Губерніи. Ноября 3 дня 1814 года.

— Wilno —

Od dnia 25 do 31 p. m., przeszły przez nasze miasto, 33cia kompania artylleryi pieszey bateruunej, pod dowództwem Pólkownika Trysza; i 2ga kompania artylleryi konney bateruunej, pod dowództwem Porucznika Rewkova, udając się do miejsc sobie naznaczonych.

— Przybył tu JW. Jenerał Marków 1, z miejsca pobytu swojego, miasteczka Retowa.

— Wyjechali ztąd: JWW. Jenerałowie Kornitów, Łaba, Lewin i Pyszniczki, na powrót do miejsc sobie przeznaczonych.

W I A D O M O S C I Z A G R A N I C Z N E.

X I E Ż T W O W A R S Z A W S K I E.

Warszawa dnia 5 listopada.

Przybył tu w tych dniach Pólkownik Diukow, Adjutant W. Xięcia Konstantego. Cesarzewicz Jego mesz za kilka dni jest tu spodziewany.

— Znany ze znakomitego talentu szpiewania P. Farkwinio przybył tutaj i ma dać koncert.

(z Gaz. Kores. Warsz.)

W. B R Y T A N I A

Londyn dnia 14 października.

Korweta J. K. Mści, Castilian, weszła d. 8. t. m. do portu Cork. Przyciosła ona wiadomość, że woyska angielskie, pod rozkazami Sir George Prevost, szturmem zdobyły Plattsbourg, gdzie były główne składy wojskowe amerykańskie. Strata nasza wynosi do 2,000 ludzi, które większą częścią były woysko i milicya Kanadyjska. Wojskami Amerykańskimi, które Plattsbourga bronily, dowodził Jenerał Izard. — Wczora odebraliśmy pocztę z Holandyi. Według gazet tego kraju, Szwecya nie odstąpi Pomeranii, poki nie otrzyma wynagrodzenia za koszta, które musiała ponosić, dla otrzymania Norwegii. Zupelna spokojność panuje w ostatnim z tych krajów. — Przybyło do Holladny wiele osob prosto z Hawanny. Powiadaia one, iż to bardzo niepewna, aby rojalisci długo się mogli cieszyć korzyściami, jakie odnieśli w Guianne Hiszpańskiej. Umieili oni korzystać z nieprzytomności przedniejszych korpusów woyska insurgentów i opanowali Caracas, mając w tedy przewyższającą się; ale Kartagena i Porto-Cavalo były ieszcze w mocy rewolucyonistów, i ciąglą utrzymywały komunikacyę z insurgentami Meksykańskimi. W Hawannie oczekiwano z wielką niecierpliwością późniejszych wiadomości z Guanny. — Druga poczta holenderska przybyła dziś rano i przyniosła gazety tego kraju, dochodzące do 24 października. Wyrażna w nich jest mowa o niespokojności, wynikłej w Holandyi i Niderlandach z projektu, który rozumieią być podanym Królowi francuzkiemu, względem odzyskania orężem części krajów, których się Monarcha ten szrekł przez traktat pokoju. Dla uspokojenia umy-

Jaśnie Wielmożny Litewski Woienny Gubernator, odmieniwszy uczynione i opublikowane, bez jego zgodzenia się, postanowienie Wileńskiego Gubernskiego Rządu, aby Procedujący Obywatele pominawszy ustanowiony porządek, niepodawali Jemu prośb, izby przez to niezatrudniać go daremnie, pospiesza zawiadomić: że on tak, iako i wprzódy, zawsze przyymie podające się do niego prośby, i niema sobie za trud wypełniać swej powinności: okazując każdemu sprawiedliwość i protekcyę wedle obowiązku swego i na mocy tego to Naymłóściwszego uczęsnictwa, iakie Jego Imperatorska Mość raczy brać w szczęściu i pomysłności Obywateli Wilna i Wileńskiej Gubernii. — Wilno Listopada 5 dnia 1814 roku.

słów, czynią bardzo słuszną uwagę też gazety, iż Ludwik XVIII. tak wysokiego jest rozsądku i sprawiedliwości, iż potrafi sám zapobiedz widokóm tych ze swoich poddanych, którzy, będąc przywykli do samo-wolności od woyny nieoddzielny, niczego więcéy nie pragną, tylko iej odnowienia. — W gazecie Harlemskiej czytamy: „Naybardziéy powinno czynić spokojnymi tych, którzyby się ieszcze lękali ambicyi francuzkiej, to, iż za naymniejszym pozorem niebezpieczeństwa, wnet Niderlandy i Hollandyę zasloni woysko 150,000 ludu wyborowego, licząc wto 50,000 woyska rossyjskiego, które się teraz w okolicach Hamburga znajduie. — Według ostatnich wiadomości z Gondawy, zdobycie Washingtonu miało wiekie sprawić wrażenie na pełnomocnikach amerykańskich. Wszyscy oni dnia 8. t. m. powrócili do Gondawy i z naywiększą niecierpliwością oczekiwali ostatecznych instrukcy od rządu swego. — Gazety z Nowego Yorku, do d. 4 września dochodzące, a dziś tu otrzymane, żadney nie czynią wzmianki o zdobyciu Plattsbourga. — P. Madisson z innymi Członkami rządu do Washingtonu powrócił; jednakże żadnych ieszcze nowych środków nie przedsięwzięto. Wszystkie znaczniéysze miasta Stanów zjednoczonych w wielkiey były niespokojności: New York, Filadelfia, Boston, co dzień lękały się napadu: banki ich płacić przestały. — Nie otrzymaliśmy nowych wiadomości od twierdzy Erie ani z jeziora Ontario.

(z Gaz. Cowrier de Londres.)

S Z W A Y C A R Y A

Niezgody w kantonach Szwaycarskich, co raz się bardziej powiększaią. Nie tylko w Bernie, ale i we Fryburgu, nie chcą już Obywatele dać się powodować, tak nazwanemu, oycowskiemu rządowi swoich patrycyuszów, którzy wszystkie zyskowe urzędy między sobą dzielią. Ze Fryburga wysłana była Deputacy od gmin do Zurychu, i pomyslnie znalazła przyjęcie u obecnych tam Posłów Mocarstw sprzymierzonych. Powraciając deputowani obrócili podróż przez Bernę, gdzie mieli oddać poruczone sobie listy od tychże Posłów do Austryackiego, P. von Schraut. Lecz Berneski Rząd Patrycyuszów kazał ich aresztować, i do Fryburga odprowadzić. P. Schraut żądał satysfakcyi z powodu tego ubliżenia prawóm iego dostojności należnym, a że się rząd od tego wymawiał, Bernę więc opuścił. — W St. Gall. gminy Sargaus i Meis wysłanych od Seymu deputowanych z taką pogardą przyjęły, iż seym trzy bataliony tam wysłał. Uroczyste zaprzysiężenie przymierza związkowego, które nastąpić miało d. 18 października, do niezamierzonego czasu odłożone zostało.

(z Gaz. Rysk.)

H I S Z P A N I A.

Dziennik Paryski umieścił pod napisem z St. Jean de Luce, dnia 6 października następujące wiadome-

ści. „Lubo bardzo blisko iesteśmy Pampeluny, przecież wszystkie odbierane tu z *Nawarry* wiadomości, są bardzo niepewne. Podróźni tak opowiadają, iakby ie mieć chcieli, ale nje tak, iak się zdarzyły. Jeżeli, można wierzyć tym, którzy naypoźniej przybyli, *Mina*, mimo dawniejszego doniesienia o iego porażce i poymaniu, wzmacnia się codziennie. Ma już mieć 4 do pięciu tysięcy ludzi, a z tymi łączą się liczni włościanie; że zaś *Mina*, podług podobieństwa do prawdy, bardzo iest bogaty i szczodry; przeto każdy żołnierz, oprócz codzienney płacy dwóch realów, otrzymuje miesięcznie 40 franków. Zaiste szczodrość bez przykładu! mówią także, iż opanował twierdzę *Jaka*, i opatrzył ją na rok cały.

„Jakiekolwiek są dziwactwa szczęścia, zapewniają przecież, że *Goris*, Szef pierwszego batalionu Jenerała *Mina*, od własnych żołnierzy uwięziony i do *Pampeluny* zawleczony został; dodają nadto, że go tam rozstrzelano; lecz to wszystko nie iest pewnem. *Baltazar Sainz*, szwagier i poradnik Jenerała *Mina*, miał się także dostać w niewolę, w nocy z 29go na 30 września; a iak zapewniają, prawie wszyscy Officerowie 4go batalionu, stojącego w *Pampelunie*, gdzie byli zamknięci, mieli sobie ułatwić ucieczkę. Inni podróźni nie tak korzystne o położeniu Jenerała *Mina* czynią doniesienia. Twierdzą oni, że niema, ani iednego człowieka, ani iednego talara, i że prosił już o przebaczenie Vice-Króla, który go do Króla odesłał. To pewna: że *arrieros* (furmani) przybywają iak dawniej, którato okoliczność dowodzi, iż spokojność panuje w *Nawarrze*. Mimo tego iednak mówią o rychłej zmianie w Hiszpańskim ministerium.

Dwa następujące urzędowe pisma, które *Gazeta Francyi* umieściła pod napisem: z *Pampeluny* dnia 29 września, objaśniają bardzo położenie rzeczy w tej części *Hiszpanii*, a razem powody, które, iak się zdaie, skłoniły Jenerała *Ezpoz* i *Mina*, do oświadczenia się przeciw swemu Rządowi.

Odezwa Vice-Króla *Nawarry*, Hrabiego *Expeleta de Veyre*, do Izby Deputowanych czyli do Deputacyi prowincyi.

Jaśnie Wielmożni Panowie! Przez rozkaz dnia 15go b. m. datowany, który w dniu 25 odebrałem, wynurzył N. Pan wolę swoię, ażeby Marszałek polny *Don Franciszek Ezpoz* i *Mina* umieszczony był przy woysku tej prowincyi; lecz tylko zplacą stopnia swoiego; i żeby miał oznaczony pobyt w tutejszem mieście. Wolę iest niemniej N. Pana, ażeby woysko, będące pod iego rozkazami, oddane było Jeneralnemu Kapitanowi *Arragonii*, któryby ie podzielił podług swoiego przekonania, na miasta będące pod iego władzą. Rozkaz ten przesłałem natychmiast wspomnianemu Marszałkowi polnemu, który mi odpowiedział wtym samym dniu, że go dnia 23go doszedł, i że bezwłocznie przybędzie do *Pampeluny*. Zarazem wysłałem huzara z kopią rozkazu Królewskiego do Jeneralnego Kapitana *Arragonii*, wystawiając mu godne politowania położenie tego kraju, i nieodzowną potrzebę przeniesienia gdzie indziej woyska Jenerała *Mina*.

Dnia 25go po południu stawił się przedemną goniec, wysłany do *Arragonii* i narzekał, że około godziny 1szej zrana, w okolicy *Olete*, zatrzymanym został od dwóch iezdzców, których mniemał byź Officerami od huzarów *Nawarskich*; i że ci, nic mu niebiorąc, ani go nie krzywdząc, odebrali mu tylko papiery, które miał przy sobie, i oddalili się z niemi. Przeszłej nocy, wspomniony Jeneral *Franciszek Ezpoz* i *Mina*, dopuścił się naywiększych zdroźności, a pałając duchem niepokoju i buntu, chciał zaburzyć spokojność i porządek publiczny w tutejszey stolicy i Prowincyi. Usiłował on z pierwszym pułkiem ochotników zająć podstępem tutejsze miasto; opatrzył się w drabiny, dla wdarcia się na wały i działał w porozumieniu z Szefami 4 pólku stojącego tu na załodze. Officerowie ci, spędzili na wałach część nocy z innymi stronnikami Jenerała *Mina*, i pokrewnym iego tegoż samego nazwiska. Ale widoczna

ręka Opatrzności, uczucie honoru, którym ożywieni są szanowni Officerowie 1go pólku *Nawarskiego*, wniwecz obróciły zamachy Jenerała *Mina*. Wystali oni do mnie iednego zé swoich, uwiadamiając wczesnie o tak haniebnem wiarołomstwie, zapewniając o niezłomney wierze z ich strony, i przyrzekając, iż pódydą na wszelkie niebezpieczeństwa, dla utrzymania wyroków Jego Królewskiej Mości i dokonania moich rozkazów. Uwiadamiam JWW. Panów o tych zdarzeniach, ażebyście się przekonali o ich ważności, i o konieczney potrzebie uwiadomienia mieszkańców Prowincyi, o istotnym położeniu rzeczy. Trzeba natychmiast kazać wydrukować i ogłosić Manifest, i zapowiedzieć mieszkańcom *Nawarry*: że, chociaż *Ezpoz*, *Gorrisz*, *Assura*, *Cias*, i inni ich stronnicy, chcą opanować tę stolicę i odnowić okropności woyny na własnych rodakach, od których doznavali tyle dobrodzieystw; są iednak pomiędzy nimi Officerowie, żołnierze i obywatele, którzy wierni Królowi i Ojczyźnie, potrafią zniszczyć ich zuchwałę zamachy. Polecam ich Bogu i t. d.

Dan w *Pampelunie* dnia 27 września 1814.

(Podpisano) Hr. *Expeleta*.

O d e z w a.

Mieszkańcy Nawarry! Niepodobna iest odmłować wam boleść, iaką przeięci iesteśmy. Dotąd uważaliśmy Jenerała *Ezpoz* i *Mina* za bohatera, który swém mężstwem wskrzesił wierność i sławę naszych naddziadów; lecz serca nasze napelnione są goryczą od chwili, w której dopuścił się prawdziwego przestępstwa przeciw naywyższej woli naszego dobroczynnego, miłości naszey tak godnego Monarchy, który przywraca prawa i przywileie nasze, i takowe utrzymać zaprzysiągł. *Mieszkańcy Nawarry!* Niezachwiała się nigdy wierność nasza dla Króla; przez sześć lat okropney woyny stawiliśmy się przeciw wszelkim niebezpieczeństwom, i wszystkie czyniliśmy ofiary. Krwią i imieniem naszym odzyskawszy pokoy i wolność naszego Monarchy, mielibyśmy się wyrzec stawy, która nas wynosi nad naywaleczuitsze narody? Mamyż patrzeć na wznowiające się nieszczęścia woyny, któraby sroźszą była od woyny teraz ukończoney? Obojętność w takich zdarzeniach, cierpienia onychże: (nie możemy bowiem pomyśleć nawet o należeniu do nich) równieby was winnymi uczyniły, iak wasze dawne postępowanie zjednało wam szacunek całego świata.

Mieszkańcy Nawarry! jeszcze wasz honor nieskazony: jeszcze wasza wierność nie wątpliwa: chociaż Jeneral *Ezpoz* uwiódł niektórych stronników, pociechą iest iednak dla nas w tém smutnem zdarzeniu, że officerowie i żołnierze, będący pod jego sprawą, wzbroniłi się, szlachetnym sposobem, popierać iego zamachy, przeciw tej stolicy. Spodziewamy się, że i inni obywatele pódydą za tymże pięknym przykładem uczciwości, i nie będą słuchać podszeptów omamionych ludzi, którzy sławę naszą zaćmić usilują. Teraz chwila dać dowody wierności i miłości dla władzcy, przez ślepe posłuszeństwo dla postanowioney zwierzchności, a szczególnie dla naszego zacnego Vice-Króla i jeneralnego Kapitana, których wielkie zalety są wam aż nadto znane. Dan w *Pampelunie* dnia 28 września 1814. Na rozkaz Vice-Króla *Nawarry* i w imieniu jego:

Podpisano: *Franciszek Veramundo* Biskp *Pampel.*

Wincenty Azcana de *Sarraza*.

Emmanuel Monterode *Spinosa*.

Na rozkaz JWW. Panów:

Podpisano: *Don Diego*, *Maria Basse*, Sekr.

Podług doniesień z *Madrytu* dnia 27go września, okazało się z późniejszego rapportu, Dowodzącego w *Caraccas* woyskiem, Jenerała *Don Józefa Bovez*, iż ten Jeneral ma pod rozkazami swojemi znaczną siłę, ogółem 20,000 głów wynoszącą — W bitwie pod *Puekta*, dnia 14 czerwca schwymano i rozstrzelano 5ciu pólkowników i 48 officerów. Od dnia 14 do 22 czerwca zabrano nieprzyjacielowi: 2,000 karabinów, 21 dział, 200,000 ładunków, 3 czółna działowe i więcey, iak 150 officerów: nie rozstrzelano żadnego żołnierza, lecz za to rozstrzelano wszystkich officerów; (z *Gaz. Korresp. Warszaw.*)

NORWEGIA.

Dnia 7go października nastąpiło otwarcie Seymu w Chrystyanii. P. Rosenkrantz, Członek Rady Stanu norweskich, miał przemowę imieniem Xiążęcia Chrystyana, w której o mającym nastąpić oddaleniu się Xiążęcia uwiadomił, oraz wezwał zgromadzenie, iżby w dniu 10 t. m. Deputacya do niego wysłaną była, w której ręce, Xiążę zrzeczenie się swoje złożyć pragnie. Zostało to skutecznionem i, zaraz po dokonaniu tego aktu, wybrał się Xiążę w podróż do Danii. — Zgromadzone Stany, iak tylko akt zrzeczenia się otrzymały, wezwały natychmiast szwedzkich Kommissarzy, aby byli obecnymi ich obradom. P. Rosenbald podał im w imieniu Króla szwedzkiego projekt do Konstytucyi, który rozważyć przyobiecali. Stosownie do przepisu Konstytucyi Eidwoldzkiej Seym ze dwóch Izb się składa. Obrani zostali Prezydentami: Izby niższej Hr. Wedel Jarlsberg, wyższej Piotr Anker. (z Gaz. Rysk. Zusch.)

OGŁOSZENIE RZĄDOWE.

2 Dworzańska Opieka, Exystująca przy Sądzie Spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego Powiatów, w rozbiórce Dzieła Opiekuńskiego o Sukcessorach po Janie Niewiadomskim Półkowniku wojsk byłych Polskich, dziedzicu Folwarku Kożan, w Obwodzie i Powiecie Białostockim będącego — dostrzegając, iż po tymże Półkowniku Niewiadomskim, Wincenty Syn i Józefa Córka, prawnymi Sukcessorami pozostali — już mają lata zupełne do rządzenia się majątkiem, i wyszli zpod mianey przez JW. Dyonizego Lewickiego Marszałka Powiatu Białostockiego i Kawalera Opieki — kiedy powzięta wiadomość, iż Wincenty Niewiadomski ieszcze w roku 1805 ze Szkół Białostockich wydalwszy się, dotąd nie zgłosił się, gdzieby przebywał; i kiedy za weyściem Józefy Niewiadomskiej w związku Matżeńskie z Wielmożnym Kazimierzem Krzyżanowskim Sztabs Rotmistrem półku Ułanskiego Sybirskiego za rękoinstwem, tymże Sztabs Rotmistrem Krzyżanowskim majątek Kożany tymczasowie w zarządzenie, do jawienia się Wincentego Niewiadomskiego iuz wyszłego z Opieki został, z obowiązkiem składania w Dworzańskiej Opiece rachunków, oddany. Przeto potrzykrotnie przez kraiove i zagraniczne Gazety Wincenty Niewiadomski o rzezonym urządzeniu majątku zapewnia się, i razem dla ułożenia się z siostrą Sztabs Rotmistrową Krzyżanowską względem majątku po ich Rodzicach pozostałego powołuje się z tym zastrzeżeniem; iż za nieiawieniem się Wincentego Niewiadomskiego od datty pierwszego ogłoszenia w Gazetach w przeiągu roku, po zakończonym takowymże rocznym terminie, Dworzańska Opieka z pod swego zawiadywania całkowity majątek uwolni, i bez obowiązku składania rachunków, przy WW. Sztabs Rotmistrach Krzyżanowskich ony zostawi. Datt w Sokółce roku 1814 7bra 28go dnia. Na oryginalu podpisano. — Sędzia Sądu Spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego Powiatów Franciszek Grodzki, Sekretarz Sądu Powiatowego Maciułowicz.

Zgodno: Sekr. Kardynałowski.

O S W I A D C Z E N I A.

2 Excerpt Oświadczenia z Protokołu Potoczego Ziemskiego Pttu Wileń, w dacie poniżej wyrażoney uczynionego, i teyże datty pod pieczęcią Urzędową Ziemską Powiatu Wileńskiego iest wydan — Roku tyśiącznego ośmsetnego cztertnastego miesiąca Oktobra dwudziestego ómego dnia.

Po odwołaniu Sądów przed Aktami Ziemskimi Powiatu Wileńskiego. — Stawiając osobicie W. JPan Antoni Bunak Adwokat miasta Wilna, oświadczenie niżej w treści wyrażające się do Protokołu wpisać podał — w tych wyrazach. oświadczenie imieniem J Pana Frydrycha Frohlanda Burmistrza miasta Gubernskiego Wilna czyni się z następney okoliczności — Luba z zapozwu roku terażniejszego tyśią ośmsetnego cztertnastego Oktobra szesnastego dnia, z powództwa JOO. Xiążąt Michała Półkownika wojsk Polskich, Mikołaja Porucznika tegoż Wka Radziwiłłów, oraz W. Franciszka Edwarda Pileckiego byłego Prezydenta Ziemskiego Lidzkiego Opiekuna nieletniego JO. Xięcia Franciszka Radziwiłła Jenerałowicza wojsk Litt, na jednoczasową

rozprawę po wszystkich Kredytorów i Debitorów przed Sąd Ziem. Grodzień. exportowanego, oświadczaający się Frohland, nabiera przekonania; że o dług przez JO. Xięcia Porucznika Radziwiłła w roku tyśią ośmsetnym dziewiątym za Cukry i Lody do handlu oświadczaającego się czter. złotych piętnaście i złotych dwa, honorowie na słowo zawiniony — w równeyże kolei, oelem zyskania odpowiedney satysfakcyi de tegoż Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego Ziemstwa Grodzieńskiego został zaadcytowany — Lec z drugiey strony, zważając na odległość miejsca i ekwisceracyą procederową, iak daie się doświadczać w Sprawach konkursowych (oddając tę kwestyą własney a szlachetney samego Debitora delikatności) ninieyszym oświadczeniem przed Sądem i publicznością istotny Kredytor zapowiada — Ze w żadney Jurzydykcyi powyższej należności czter. złotych piętnastu i złotych dwóch na majątku Xięcia Mikołaja Radziwiłły dochodzić nie będzie — ba owszem debet takowy z księgi handlowey natychmiast kasunie, nikczemni, i za nic poczytanie — Jakowe postanowienie chocąc mieć za ważne i gruntowne w Akta Sądów Powiatowych, a później w Gazetę Kuryera Litewskiego zamieszcza — U tego oświadczenia podpis w Protokule takowy, do którego w imieniu Aktora iako Plenipotent podpisuję. Antoni Bunak Adwokat i Plenipotent.

Correctum Adam Dauksza Ziem. Pttu Wileń. Regent.

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnającego całą Rossyą &c. Excerpt Oświadczenia w dacie niżej wyrażającey się wypisanego z Protokołu Potoczego Sądu Ziemskiego Powiatu Grodzieńskiego, na prośbę W. Tadeusza Oskierki Dworzaniina b. Skarbu Litewskiego w dniu 24. Octobra 1814. Roku pod pieczęcią Urzędową iest wydan.

Roku 1814. Mśca Oktobra 22. dnia Niżej podpisany Tadeusz Oskierka z mocy Generalzey Plenipotencyi na osobę moją od JW. Kazimiry z Zielinskiych Norbertowey Zielinskiej Sędziny Pokoju Powiatu Jnowrocławskiego wydanej, a na dniu 15. Mśca Lutego w Roku 1812. przed Urzędem Notariusza Publicznego Powiatu Jnowrocławskiego przyznanej, w Jmieniu teyże JW. Zielinskiej Sędziny iak nayuroczystsze zapisuję Oświadczenie z następnych powodow. Po zeszyłych niegdys Ludwiku i Teressie z Tyzenhanzow Oskierkach Réfférendarzach Litewskich, wszelkie dobra, fundusze i Majątki pozostałe, wedle opisow i postanowień między niemi zawartych, iak na Synow Réfférendarza Oskierki dostać się były powinny, tak podobnież równa, i iednostayna Scheda dóbr i funduszów pomienionych, w sposobie exdotaoyi dla Matki oświadczaającey się żałującey Anieli z Oskierkow Zielinskiej Generalowey Woyek Polich, a Córki zeszyłych Réfférendarstwa Litewskich sprawiedliwie należała, i należy. Wdochodzeniu iakowey własności, gdy od lat iuz kilkunastu za remissami Departu zgo Gubernii Litewsko-Grodzieńskiej rozpoczęty przez zeszyłą Generalowę Zielinską w Ziemstwie Grodzieńskim proceder, a przez iey Córkę dziś protestującą się Sędzinę, szczególniey z JW. Józefem Oskierką Podkomorzym Chełmińskim, i dalszym onego rodzeństwem kontynuowany, do ostatecznego zbliża się wkrótce rozwiązania, pomimo to iednak kiedy JW. Józef Oskierko Podkomorzy Chełmiński, część przez siebie po zeszyłych Réfférendarzach Litewskich odziedziczoną, i od Braci przykupioną z układu zmównego z swoimi Wierzycielami, pod taxę i Exdywizyą w Gubernii Minskiej wyprowadzającą się oświadczył i przeznaczył; tym sposobem nieusprawiedliwiwszy się ieszcze co do schedy wtychże dobrach niewolnie zawłaszczoney, a do Dziedzictwa żałującey się Delatorki przez głowę iey Matki należącey się, oddać oną nieprawnie pod rozbiór Kredytorów usiłuje. W zamiarze ztym sprawiedliwego ostrzeżenia, że Dekret Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego w Majętności Szacku Gubernii Minskiej zapasć mający za Remissami Departamentu zgo Gubernii Litewsko-Grodzieńskiej w Sądzie Ziemskim Grodzieńskim z całym domem i rodzeństwem JWW. Oskierków ustanowionemu, i do końca zbiżonemu, tak przez to samo i Scheda dla żałującey się Delatorki w ogólnych Majętkach po zeszyłych Ludwiku i Teressie z Tyzenhanzow Oskierkach Réfférendarzach Litewskich pozostała, przynależna, i ciągłym procederem dochodzona, an arbitralnie zafrymarzoną, an za obce długi niewolnie, i nie legalnie pod rozbiór i podział poświęconą bydz nie może. Jakowe Oświadczenie w Jmieniu Aktorki moiey do Akt publicznych zapisując, przesłać one w sposobie interwencyi do Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego w Majętności Szacku odbywającey się, nie mniej w Gazetach Kraiowych opublikować postanawiam. U tego oświadczenia w Protokule podpis zanoszającego, temi wyraża się słowy, Tadeusz Oskierko. Na Autentyku podpisano. Correxix Alexander Kodoszowski Regent.

Odpowiedź na Oświadczenie w Nrze 80. 81. 82.

2. Wypis z Książ Grodzkich Powiatu Wileńskiego. Roku tyśią ośmset cztertnastego miesiąca oktobra piętnastego dnia.

Przed Aktami Grodzkimi Pttu Wileńskiego, stawiając osobicie W. J. Xiążdz Elias Mokrzycki Kanonik z ie-

dneý a W. JPan Wincenty Nowicki Adwokat Subaell: Wileń: z drugiej, strony piszące się Dokument Kwietacyiny nawzajem sobie służący, przedamną Janem Justynem Sperskim Grodz: Wileń: Regentem przyznali, i to przyznanie w Protokule przyznan, własnymi stwierdzili podpisami; który Dokument w Księgi wpisując tak się wyraża: Xiądz Eliaz Mokrzycki Kanonik Prałat, Oficyał i Prezydent Konsystorza Metropoll: Wileń. z jedney, Wincenty Nowicki Adwokat z drugiej strony, wiadomo czyniemy tym naszym Wiercysto Kwietacyinym, w żaden sposób poruszyć się nie mogący zapisem, wzajemnie danym i służącym na to: Jż co my z rzeczy umowy o tenetę Kamienicy w Mieście Wileń pod Numerem dwóchsetnym leżwartym, sytuowanej, do mnie Xiąza Mokrzyckiego Oficyała Dziedzicznie należney, tak ze strony mnie Xiąza Mokrzyckiego, o wybrang z Jukwilinów intratę do W. Nowickiego, iakoteż ze strony mnie Nowickiego o bonifikacyą za erekcyą i o deposesyą do W. Xiąza Oficyała, wzajemnie zostały poformowane stosunki, a ztąd zasły prozby do Policyi i Rządu Gubernskiego, Processa i pozwy, Mianowicie do Grodu Wileńskiego w Roku idącym wynaszane. Dopiero kiedy wszystkie takowe nie porozumienia, i pretensye combinative ukonczony, ułatwione i umorzony zostały, zatem wzajemnie siebie wieczone i nie odzownie kwietując, proceder między nami w policyi Mieyskiej Wileńskiej, w Rządzie Gubernskim Litewskim i w Grodzie Wileńskim rozwinęty, na zawsze kasniemy, unieczemniamy, za nie były ogłaszamy, z Księg Eliminiować przyrzekamy i obowiązujemy się, najmnieyszey z tego obiektu pretensyi ani my sami, ani Successorowie nasi wznowiać nie powinni będą. W dowod przy świadectwie pieczętarzy, własnych rąk podpisami stwierdzamy. Pisan tysiąc osmset cztertnastego Roku, Miesiaca Octobra trzynastego dnia. Utego Dokumentu podpisy zawierających i pieczętarzy takie. Xiądz Eliaz Mokrzycki Kanonik i Oficyał Metropoll: Wileń: Wincenty Nowicki Regent. Ustnie prozony od WJ. Xiędza Eliaz Mokrzyckiego Kanonika i Oficyała z jedney strony, a W. JP. Wincentego Nowickiego Adwokata z drugiej, piszących się do tego wzajemnie Kwietacyin-go Dokumentu między sobą zawartego, iak jest w arezdzie wyrażono służącego, za pieczętarza podpisuję się: Józef Putowicz. Prozony za pieczętarza od obu osob wgrze podpisanych do tego Dokumentu podpisuję się: Jan Justyn Sperski Grodzki Wileń: Regent. Po przyznaniu iest takowy Dokument w Księgi Grodzkie Pttu Wileń: wpisany; z których i ten Wypis pod pieczęcią Grodzką Pttu Wileńskiego iest wydan.

Correctum Jan Justyn Sperski G. W. Regent.

3. Excerptt Oświadczenia z Protokulu Potoczney Sąd Głigo Litt: Wileńskiego zgo Departamentu w dacie niżej wzmienioney zapisanego, pod pieczęcią tegoż Sąd strony wydan.

Roku Tysiąc osmset cztertnastego Oktobra dwudziestego drugiego dnia, na Sądzie Głównym Litewsko-Wileńskim zgo Departamentu stawiając obecnie Adwokat tegoż Sąd Jan Drozdowski Oświadczenie poniższe zaniosł, i one do wpisania w Protokul podał, iakowe tak się wyraża: Oświadczenie Jmieniem Załującego Graffa Benedykta Morykoniego Pisarza W. Xięstwa Litgo Komandaro Maltanskiego i Kawalera wielu Orderow, w następney okoliczności; Dekretem Ziemskim Wileńskim w Roku ninieyszym Tysiąc osmset cztertnastym Junii dziewietnastego dnia zapadłym, Sądzona została summa Rubli Srebrnych pięcset dziesięć na Załującym Morykonim Pisarzu Litewskim dla Starozakonney Rachmela Iszerowicza za dług zesłego Franciszka Reutta Rottmistrza Wilkomirskiego Kupcowi Joselowi Eliazszewiczowi zawiniony, którey summy opłatę na fundamento iakoby listu przez żłgo w Roku Tysiąc siedmset dziesięć i osmset cztertnastym Septembra iedenastego dnia do tegoż Eliazszewicza pisanego, Sąd Ziemski Wileński z Dobr Towian przeznaczył — Niewypiera Załujący Morykon, iż pisał do Kupca Eliazszewicza w interesie zesłego Franciszka Reutta, lecz nie w celu urzoczenia za onego opłaty, tylko w zamierz zyskania dla tegoż Reutta, ieko załużonego w domu swoim, a po zeyściu którego, dla iego Successorów iskiyekolwiek; od wzmienionego kupca powolności znajdując iednakże w Dekrecie Ziemskim Wileńskim w dacie wyżej pomienioney ferowanym załujący Morykon Pisarz Litewski, iż iakoby o opłatę takowey należności w roku ieszcze tysiąc siedmset dziesięć i osmset cztertnastym Novembra drugiego dnia przez kupca Eliazszewicza został zapozwany, oraz, w Pozwach Edyktalnych przez Successorów tegoż kupca do Ziemstwa Wileńskiego był adcytowany, mimo toż iż załujący maigo swe dobra w Gubernii Wileńskiej przez pozew na tychże dobrach położony uwiadomionym o sprawie bydzby powinien, oraz iż iakoby fundusz Rottmistrza Reutta u siebie utrzymuje, a ztąd do opłaty za niego zostaje obowiązany, lecz kiedy takowe w Dekrecie Ziemskim Wileń. wyrażone okoliczności, ani z prawdą, ani słusnością niezgodne, mimo wiedze żłgo Morykoniego, pod iego niestanność w Sądzie Ziemskim Wileńskim do tegoż De-

kreću wmiesszone, są dziełem podstępny i zdrady, z tego względu przez ninieysze oświadczenie zapewnając załcy Pisarz Morykon, iż funduszu żadnego Rottmistrza Reutta u siebie nie utrzymuje, a tak o sprawie w Ziem: Wileńskim z Successorami zesłego Kupca Eliazszewicza odchodzący nie wiedział, pozwów edyktalnych nie czytał, a osobnego na swych dobrach podanego nigdy nie miał, iakoteż o zesłym Dekrecie w Sądzie Ziem: Wileńskim, do momentu w którym starozakonny Rachmel Hirszowicz w celu uzyskania za onym sądzony summy, do załującego nie uczynił odezwy, nie wiedział — o iakowy podstęp i zdradę, niżeli w mieyscu przyzwoitym nastąpi rozprawa, załcy Morykon Pisarz Litt: zapowiada, iż summy wyżej wzmienionym Dekretem Ziem: Wileńskim sądzony płacić nie iest obowiązany, i ażeby takowey należności od Starozakonney Rachmela Hirszowicza lub kogokolwiek innego nikt nie nabywał, pod stratą rzeczy ostrzega, i w tym celu ninieysze oświadczenie do Koryera Litt: umieścić postanawia — Takowe oświadczenie w imieniu Graffa Benedykta Morykoniego Pisarza WW. X. Litt. podpisuję — Na Autentyku podpisano — Stanisław Drobysz.

Sekretarz Dobrzański.
Kazimierz Miastowski.

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

1 JW. Konstancya z Jezierskich, Jenerałowa Wendorffowa, z córkami swoimi Ludwiką i Magdaleną Wendorffownami Successorkami zesłego s. p. JW. Ignacego Wendorffa Jenerala woysk Polskich i Kawalera, do rozprawy przed Sądem Ziemskim Powiatu Słuckiego urodzonego Jana Meysnera, Bankiera niegdys Warszawskiego, oraz iego żonę iezli są w życiu, tudzież oboiędzy plci tego Meysnera potomstwo, gdziekolwiek się znajdnie, przed Sąd Ziemski Powiatu Słuckiego na rok Ziemskie następney kadencyi Trzykrólskiej ku rozprawie zapozywaia.

2 Niżej podpisana od nie małych lat prowadząc handel w mieście Wileń, a z tego powodu z rozmaitemi osobami mając komercyą handlowey umowy; wieloliczne wydawała Obligi — a szczególnie na Ukaziciela Cerografy w wielorakim Dyalekcie pisane, które po opłaceniu w rozmaitym sposobie porozdzielawszy dla własney kalkulacyi one u siebie konserwowała — teraz gdy takowe i dalsze papiery nie wiadomo iakim sposobem i przez kogo z podkluczów zabranymi zostały, zaczyn, iżby nikt zgola własnictwa onych, pod rozmaitemi pozorami przypadków rozdarcia i bez tego, sobie przywłaszczając, ani też za onemi poszukiwać należnościów nieważyli się, wszzech w obec ostrzega. Rebeka Peretzowna Cwilingowa.

3. Dozosi się, iż Dom cały na dwa piątra murowany z meblami, i dalszemi aparencjami, bilardem, z browarem, i dalszą budowlą, ogrodem spacyernym, i wszelkiemi do tego Domu należnemi placami do nąięcia. Takoz do wyprzedania porcenelli, faians, szkło Czeskie, i Angielskie, łoszko żelazne, a drugie baycowane. Gitara Hiszpańska, i różne rośliny zagraniczne. — Ptastwo różne, iakoto: kury zagraniczne, słowiki tegoroczne z jednego gniazda wychowane i iuz śpiewające, sroki tegoroczne iuz gadające, szpaka uczonego, który mile śpiewa i gada, kanarki, &c. Kto sobieby życzył Dom zaarędować, lub z wyższej specyfikacyi co kupić, niech się zgłosi do Aktorki w tymże Domie na Popławach pod Nrem 1355 w Wileń mieszkającej — Rozalia bywsza Frobenowa. a teraz Sołocka Majorowa.

3. Pewny, mający swoy ekwipaż uwiadamia, iż, iezeliby kto chciał z nim iechać do Wiednia i Włoch, zechce się udadź do domu JP. Ride i Komp. przeciw Obwachtu.

1 W Drukarni Uniwersytetu wyszła Organizacya Seymików tak powiatowych iako i Gubernskich dla Gubernii Wileńskiej.